

Sarah Martin.

<https://hdl.handle.net/1874/355188>

SARAH MARTIN.

SARAH MARTIN werd in het jaar 1791 in een dorpje aan de zuid-oost-kust van Engeland geboren, en was het eenige kind van een eenvoudigen handwerksman. Reeds vroegtijdig ouderloos, groeide zij onder de zorg van eene vrome grootmoeder op, eene weduwe, die van haar vroegste jeugd den Heer had liefgehad. Het kinderlijke gemoed van de kleine SARAH ontving aan den schoot der grootmoeder de eerste indrukken eener oprechte vroomheid; gaarne liet zij zich van den Heiland vertellen en luisterde aandachtig naar de lessen van hare vriendelijke verzorgster. Maar toen SARAH in haar twaalfde jaar was, ondervond zij naar hare eigene bekentenis: »een levendige afkeer van de Heilige Schrift, een bepaald vooroordeel tegen goddelijke waarheid in het algemeen en tegen het Evangelie van Christus in het bijzonder, onder welken vorm het zich ook aan haar voordeed.

Deze gemoedsgesteldheid kreeg nieuw voedsel, toen zij door een harer schoolkameraadjes kennis kreeg van het bestaan eener leesbibliotheek, waaruit zij zich nu op de goedkoopste manier romans, verhalen en andere uitspannings-lectuur wist te verschaffen.

Twee jaren lang verslond SARAH als het ware allerlei boeken van deze soort, toen zij ziek werd, en deze lectuur opgaf zonder veel over het zedelijk-verderfelijke daarvan te hebben nagedacht of eene gewetenszaak daarvan gemaakt te hebben. Nu greep zij naar degelijke boeken, met ijver las zij SHAKESPEARE en andere dichters. »Maar nog steeds,» bekennt zij, »ontvlood ik iedere lichtstraal, die van het Evangelie uitging, en hier en daar mijn hart trof.»

Toen SARAH 15 jaar moest worden, deed de grootmoeder haar bij eene modenaaster in de leer, opdat zij in het vervolg als zoodanig in haar eigen levensonderhoud zou kunnen voorzien. Reeds na één leerjaar bezat zij de noodige bedrevenheid hiertoe vereischt, en deed ijverig haar werk, terwijl zij ieder vrij uur besteedde om voor haar genoegen te lezen. »Ik was dood in mijne zonden, vervreemd van het leven nit God. Want zelfs mijn ijver in mijn dagelijksch werk, hoewel op zich zelf goed en volgens mijn

plicht, werd door wat mij daartoe bewoog ontsierd, niet God was het middenpunt daarvan, maar het ijdele »ik was de afgod, waarom alles draaide.”

Dagelijks den Bijbel in de handen der grootmoeder te zien, was haar eene voortdurende ergernis, die zij zocht te ontkomen. Eens toen de goede oude vrouw overluid daaruit las, kon zij het niet langer verdragen, en verliet het vertrek. Zelfs nam zij twee Bijbels, welke hare overleden moeder toebehoord hadden, van de boekenplank, en verborg die onder andere dingen, alleen om niet door het gezicht daarvan vermaand te worden. »Zoo-doende,” bekennt zij, »vermeed ik met opzet, alles wat mij aan God kon doen denken, in den dwazen waan dat, zou dan werkelijk de Heilige Schrift de waarheid zijn, ik dit des te duidelijker zou onder vinden, naar mate ik er minder van wist.”

De trouwe grootmoeder gaf intusschen de hoop niet op, dat het geliefde kind eens tot inkeer zou komen, ja, dat zij Gods woord ontvlood, was haar veelmeer een bewijs voor SARAH's sluimerende ontvankelijkheid daarvoor. Zij hield aan in het gebed, in geduld en in hoop, en verdroeg het dolende kind met die liefde, welke niet moede wordt.

Niet ver van hare woonplaats leefde een bejaard echtpaar uit den hoogerren stand; van de vrouw had SARAH van hare prille jeugd af veel hartelijke

welwillendheid ondervonden; maar de man gaf door woorden en boeken nog meer voedsel aan SARAH's tegenzin in goddelijke zaken. Hij was een man van geen onbeduidende geestesgaven; — vaak haalde hij plaatsen uit de Heilige Schrift in wereldschen zin aan; hij was in het bezit van onderscheidene vertalingen van den Bijbel en vergeleek die met elkander om er tegenstrijdigheden in op te sporen. SARAH was juist haar negentiende levensjaar ingetreden, toen zij op zekeren schoonen zomerschen Zondagmorgen voor haar genoeg naar de naburige stad wandelde, en voorbij eene kerk gaande, deze uit nieuwsgierigheid binnentrad, en de leerrede mede aanhoorde. Deze nam nu spoedig hare geheele aandacht in, en maakte een geweldigen indruk op haar gemoed. De text was 2 Cor. 5: 11: »Wij dan wetende den schrik des Heeren, bewegen de menschen tot het geloof, en zijn Gode openbaar geworden; doch ik hoop ook in uwe gewetens geopenbaard te zijn.» Op den stillen terugweg overdacht zij het gehoorde, en een besef van de majesteit Gods drong in haar gemoed. Zij sprak nu met den zoo even genoemden man. »Vol verbazing over hetgeen hij vernam, meende hij dat het slechts de bekoorlijkheid van het nieuwe was, en de indruk spoedig uitgewischt zou zijn;» doch in haar hart hoopte zij: »neen, want hetzij nieuw-

heid of begoocheling, wat ik nu gevoel is zoo heerlijk, dat ik het nooit meer zou willen ontberen."

Volle zes maanden verliepen, zonder dat zij den predikant weer ging hooren, noch den Heer met ernst zocht; zij bleef gehecht aan de wereld, — wel was haar verstand gedeeltelijk van de waarheid overtuigd geworden, doch haar hart was er niet door aangegrepen.

Eerst in den herfst van het jaar 1810 werd zij er eindelijk door Gods genade toe gebracht, hare geheele aandacht aan deze ernstige zaak te wijden. Na rijp beraad, gevoelde zij zich niet alleen van de waarheid der Goddelijke openbaring overtuigd, maar ook van de schuld, die zij, door die te verwerpen, op zich had geladen, en die zich in alle mogelijke zonden had kunnen openbaren, wanneer de Goddelijke genade haar daarvoor niet behoed had. »In het licht van Gods heerlijkheid en Zijn heilig woord," zoo laat SARAH zich uit over dit keerpunt in haar leven. — »zag ik mij zelve veroordeeld, en dat met recht; want niet alleen had ik vaak Gods heilig gebod overtreden, maar ik had bovendien zijn genaderijk Evangelie veracht, en Gods Zoon verworpen. En niettemin was Gods teedere liefde jegens mij en zijn grenzenloos erbarmen zoo overvloedig, dat Hij tegelijk met de onthulling mijner zware schuld en diepe ellende, ook den middelaar

Jezus Christus, mijn Heiland, en de verzoening door Hem tot mijne kennis deed komen."

Nog verliep er een geheel jaar voor zij tot vollen vrede kwam. Aan het eind van het jaar, dat zij met ernst en nauwgezetheid had doorleefd, hoewel hetgeen haar te doen stond, nog niet geheel helder voor haar was, gevoelde zij zich diep terneergeslagen; want zij kon het zich niet verhelen, dat haar moeielijk streven haar zeer weinig vruchten had gebracht. Bij het lezen van het negende en elfde hoofdstuk uit den brief aan de Romeinen gingen haar plotseling de oogen open, en gevoelde zij: »dat de verlossing niet slechts in haar begin, maar van het begin tot het einde een werk van goddelijke genade was." Nu zag zij, als de moordenaar aan het kruis, op tot den gekruisten en verheerlijkten verlosser, evenmin als hij, steunde zij op eigen kracht en eigen gerechtigheid en zoo als deze vond ook zij vrede. »Het is volbracht" dit woord was haar voldoende, en zij ondervond nu, »dat berouw, liefde en heiliging de vruchten zijn, die Gods geest werkt in hen, die Christus aanhangen en hem alleen vertrouwen."

Op eenen voor haar eeuwig gedenkwaardigen morgen vernam haar hart als hemelsche muziek het woord: »Zoo is het dan niet desgenen die wil, noch desgenen, die loopt, maar des ontfermenden

Gods." (Rom. 9: 16). En toen zij nu haar eigen volslagen onvermogen erkend had, zag zij hare eeuwige verlossing vast gegrondvest op den onwrikbaren bodem van Gods grenzenlooze barmhartigheid, en ondervond zij de waarheid der belofte Job 11: 16: »Gij zult de moeite vergeten, en harer gedenken als der wateren die voorbijgegaan zijn." »Het zalige vertrouwen, dat Christus mij toebehoorde en met Hem alle dingen, is van toen aan niet meer van mij geweken," zegt zij, »en in alles wat ik nog heb te dulden gehad of te overwinnen, is dit mij een licht geweest, dat niet meer kon verduisterd worden, eene zee van troost en genot. Genot uit de steeds vloeiende bron van volle kracht en vreugde." Eerst nu kreeg SARAH den rechten smaak in het lezen der Heilige Schrift; zij las niet slechts, zij onderzocht, en drong steeds dieper in deze ontsloten goudmijn van wijsheid en liefde Gods. Zij kreeg meer en meer vrede; want zij zag alle onbetwistbare eischen der goddelijke gerechtigheid volkomen voldaan door den menschgeworden God, die haar middelaar was geworden, en nu voor alle eeuwigheid haar vriend, haar trooster, haar raadsman, haar herder en Heiland wilde zijn. Van toen aan werd de Bijbel haar bestendige medgezel en leidsman, en zij leerde vele schoone woorden daaruit van buiten. Zij be-

HET NEDERLANDSCH
ZENDELINGSGENOOTSCHAP

kent, dat zij in haar later leven zich nooit te vergeefs tot deze rijke bron heeft gewend; steeds vond zij troost, raad en leering daarin, en niet alleen licht voor het oogenblik, maar ook versterking van hare hoop voor de toekomst.

»Nu ik vrede gevonden had,» getuigt zij, »zag ik met aanbiddende verbazing en dankbare bewondering op tot mijn God en Heiland en Zijne macht en kracht, die al mijn diepgewortelden bitteren tegenzin vernietigd en weggevaagd had als kaf, en die mij van de dienstbaarheid der zonde vrijgemaakt, en uit den dood tot het leven gebracht had. En nu staande in de heerlijke vrijheid, waarmede Christus mij heeft vrijgemaakt, gevoelde ik den drang, ook getuigenis te geven van mijne dankbare liefde, en ik smeekte den Heer mij den weg te wijzen om mijne broederen te dienen, opdat ik mogelijk met den Bijbel in de hand anderen mocht brengen tot die bronnen van vreugde, waaruit ik zoo rijkelijk tot mijn eigen zegen putte.»

De eerste gelegenheid hiertoe bood zich aan, en dankbaar erkent zij het als eene nieuwe genade, die haar vergund werd, om in eene zondagschool met goed gevolg als onderwijzeres werkzaam te zijn. Een harer leerlingen, een lief tienjarig meisje, werd door eene ontsteking aangetast en stierf kort daarop; zij vertelde dat

haar Heiland haar het eerst tot zich getrokken had door een gebed, hetwelk SARAH opgeschreven en haar medegedeeld had. SARAH deed dit werk vele jaren lang met onvermoeide liefde en tot rijken zegen.

In het jaar 1810 had zij verlangen haar werkkring uit te breiden, en de armen in het werkhuis te bezoeken. Zij had gehoord, dat eene jonge vrouw daar aan eene boosaardige verzwering lijdende was, en spoedig kreeg zij toegang tot haar. Zij bezocht haar met onvermoeide zorg, las haar uit de Heilige Schrift voor, en vond ook bij de andere bewoonsters der inrichting zoo veel weerklank, dat deze na den dood der jonge vrouw, SARAH eenparig verzochten hare bezoeken te blijven voortzetten, met haar te bidden, en uit de Heilige Schrift voor te lezen. Hetzelfde verzoek werd ook door de bewoonsters der ziekezaalen tot haar gericht, waar men hare komst steeds met blijdschap tegemoet zag.

Eerst later zag zij een anderen wensch vervuld. Dikwijls was zij op haar weg naar het werkhuis de gevangenis voorbij gekomen, en dat wel nooit zonder het verlangen te koesteren, dat het haar vergund mocht worden de gevangenen daar uit de Heilige Schrift te mogen voorlezen. Het ging haar zoo zeer aan het hart, dat de arme veroor-

deelden, nitgesloten van het maatschappelijk verkeer, waarvan zij de wetten hadden overtreden, geheel verstoken waren van het onderwijs, dat zij om verzoend te worden met de goddelijke gerechtigheid, zoo noodig hadden. Zij had haar voornemen om toegang in de gevangenis te verkrijgen aan niemand meegedeeld, zelfs niet aan hare vrome, innig geliefde grootmoeder; uit vrees, dat een hinderpaal in den weg zou komen en men haar plan als dwaas zou beschouwen.

In Augustus 1809 was eene vrouw in de gevangenis opgesloten, omdat zij haar kind op wreedaardige wijze had mishandeld. SARAH vernam dit en begeerde in de gevangenis, waarbij nog geen geestelijke was aangesteld, toegelaten te worden, om deze arme vrouw te bezoeken. Eerst na herhaald verzoek kreeg zij de verlangde toestemming. »Toen ik», zoo vertelt zij, »de vrouw die niet weinig verwonderd scheen op het gezicht eener vreemde, het doel van mijn bezoek meldde, de schuld die zij op zich geladen had en de behoefte om Gods vergeving daarvoor in te roepen, onder het oog bracht, barstte de ongelukkige in een stroom van tranen uit. Nu las ik haar het 23ste hoofdstuk van Lucas voor, terwijl zij in stilte voort weende, en toen ik eindigde, dankte zij mij hartelijk voor mijn bezoek. Van toen aan zette

SARAH hare korte bezoeken bij deze en de andere gevangenen voort. Zij bepaalde er zich alleen toe haar uit de Heilige Schrift voor te lezen; maar daar het haar wenschelijk voorkwam, de arme gevangenen onderricht te geven in het lezen en zoo mogelijk ook in het schrijven, zon zij op middelen, om hiervoor meer tijd te vinden. Zij besloot wekelijks één dag haar naaiwerk (waardoor zij in haar levensonderhoud voorzag) er aan te geven, om den gevangenen van dienst te zijn; nu en dan nam zij er zelfs een tweeden dag af. »Doch nooit,» verklaart zij, »heb ik ondervonden dat mijne verdiensten hierdoor minder werden, veelmeer kwamen de gaven van boven overvloediger. Want Gods zegen was met mij.»

SARAH had evenwel reeds lang gewenscht, en dit den gevangenen aangeraden, des Zondags eene godsdienstoefening met elkander te houden, waar een van haar de overigen uit de Heilige Schrift zou voorlezen, en dit voorstel vond ingang. SARAH besloot eens voor al deze godsdienstoefening als regelmatige toehoorderes bij te wonen, en toen zij bemerkte, dat de namiddagdienst weder opgegeven was, bood zij zelve aan daarbij tegenwoordig te zijn. Dus werd deze weder begonnen en geregeld voortgezet. Alsdan na eenigen tijd verschillende vrouwen bij afwisseling hadden voorgelezen,

kwam de beurt hiertoe aan SARAH zelve. Tot het jaar 1831 nam zij dit waar. Verwonderlijk was hierbij haar invloed op de ruwste gemoederen, zelfs de ergste gevangenen gaven zich aan haar over met de gedweeheid van een kind. Ook buitendien werd zij op wonderbare wijze behoed.

Te dien tijde tot aan het jaar 1838 waren de gevangenen vol ongedierte en dikwijls met akelige huidziekten geplaagd. SARAH's eigen walging en afschuw voor deze dingen was niet het eenige, dat haar beangstigde - zij durfde er ook niemand iets van te zeggen, uit vrees dat hare vrienden haar dan den toegang in hunne woningen zouden weigeren. Zij had op de belofte vertrouwd: »dat geen kwaad haar zou geschieden en geen plaag over hare woning zou komen" - en zij bleef verschoond; bij al de vermoeienissen, die zij zich in dezen liefdedienst oplegde, van haar eerste binnentreden in de gevangenis, van 1819 tot 1843, werd zij nooit door eene ernstige ziekte aangetast.

Daar zij het hoe langer hoe minder druk kreeg met haar eigenlijk beroep, kon zij iederen vrijen dag besteden aan de gevangenis en daarmee verwante bezigheden. In December 1838 werd zij echter geheel van haar handenarbeid ontslagen, en bevond zij zich op eens in het bezit van haar

ganschen vrijen tijd, en hierin dankbaar eene vingerwijzing Gods ziende, besteedde zij dien van nu af aan om de gevangenen dagelijks te onderwijzen. Haar geheele inkomen beperkte zich tot de rente van het kleine kapitaal van 2 à 300 pd. st. Terwijl hare zaak in vollen bloei was, had dit haar vrees aangejaagd, en had zij met zorg de toekomst te gemoet gezien. Toen zij nu haar werk verloren had, werd tegelijk alle zorg hierover van haar als weggenomen. De Heer zorgde voor haar en zond haar vriendelijke weldoeners, zoodat het haar ging als de weduwe te Sarepta.

Toen zij een langdurig ziekbed voor zich zag, en vrienden aangeboden hadden haar klein kapitaal, ingeval zij het gedurende haar ziekte zou moeten aanspreken, bij haar herstel weer aan te vullen, sloeg zij dit beslist af. »Het onderscheid in haar inkomen zou slechts gering zijn, en men behoorde te bukken voor den goddelijken wil, en zich daarnaar te voegen.» Reeds lang voor dien tijd was het SARAH ter oore gekomen, dat eenige raadsleden van de stad het voornemen hadden opgevat, haar uit waardeering voor haar ijver een gift in geld te doen toekomen: tegen dit plan verzette zij zich met beslistheid.

In de lente van 1839 begon zij onderwijs te geven in de armen-scholen voor fabrieksmeisjes

van 16 jaar af. Tweemaal in de week kwamen zij van 7-9 uur 's avonds bij elkander in de Sacristie der St. Nicolaaskerk. Eenige vrouwen hadden het eerst deze school opgericht en er zeker onderwijs gegeven; doch langzamerhand hadden zij dit bijna allen opgegeven en was er, toen SARAH MARTIN zich daaraan verbond, slechts ééne onderwijzeres meer werkzaam. Zij nam dus eene klasse over van 40-50 jonge meisjes, en spoedig was tucht, ijver en liefde opgewekt. Twee en een half jaar had SARAH zich met trouwen ijver aan deze school gewijd, toen zij dit moest opgeven daar hare lichamelijke kracht het haar niet langer toeliet.

Haar innerlijke mensch was, vooral in haar laatste levensjaar voor allen, die haar van nabij kenden, ontegenzeggelijk tot een steeds hooger trap van ontwikkeling gerijpt: »zij zag", volgens het schoone woord, »niet meer van de aarde opwaarts naar den Hemel, zij beschouwde veeleer de dingen dezer wereld van boven af." Nog las zij uit Gods woord met hare hospita en eenige anderen die daar bij elkander plachten te komen, en Zaterdags met een bejaarde vriendin, die door lichaamsgebrek teruggehouden werd naar de kerk te gaan. Den laatsten winter van haar leven kon zij alleen met inspanning aller krachten de

poorten van haar geliefde gevangenis bereiken. Den 19 April 1843 moest zij ook dit opgeven, dewijl van toen aan eene ernstige ziekte haar aan huis bond. Maar zooals vroeger in het handelen, zoo toonde zij ook nu in het lijden hare onderworpenheid aan Gods wil en hare trouw aan Hem, die haar staande hield te midden van het leed. Toen SARAH hare vertrouwde vriendin den zaligen vrede en den troost had geschilderd, die zij genoot, zeide deze: »Is het altijd zoo, is deze vrede altijd uw deel? zijn er voor u geene wolken? want bij tijden verbergt God toch zijn aangezicht voor zijne kinderen.» Met levendige kracht in toon en gebaren antwoordde SARAH: »O neen, lieve, Hij verbergt nooit zijn aangezicht, het zijn onze zonden, die Zijn aangezicht voor ons verbergen, zoodat wij het niet kunnen zien. Hij is enkel licht en liefde, in Hem is geene afwisseling van licht en duisternis.»

In Augustus van het jaar 1843 werd zij te huis gehaald. Ongeveer 20 minuten voor haar einde had zij hare verpleegster nog om een dosis opium verzocht, daar zij vreeselijke pijnen leed. Deze zeide haar nu: »ik geloof dat uw uur geslagen heeft.» Blijde sloeg SARAH hierop de handen in elkander en riep: »God zij dank! God zij dank!» Het waren hier op aarde hare laatste woorden.

De kleine aardsche nalatenschap van de overledene werd volgens hare laatste beschikking, na aftrek van eenige kleine legaten, aan het Bijbelgenootschap vermaakt, dat haar steeds kosteloos bijbels had verschaft voor hare beschermelingen. Twintig jaren had zij zich zelve en de wereld, twee en dertig jaren had zij den Heer gediend, toen Hij haar, 52 jaar oud, tot Zich riep, om te rusten van haar arbeid, als Hij van den Zijnen."

Er blijft dan eene rust over voor het volk Gods. Laat ons dan ons benaarstigen om in die rust in te gaan!
